

2. בדיקת חמץ משום שמא יבוא לאכלו

1. תוס' פסחים ב. ד"ה אור מתחילת התוס עד "ונראה לרשב"א"

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ - פ"ה שלא לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וקשה לר"י כיון דצריך ביטול כדאמר בגמ' (דף ו:): הבדוק צריך שיבטל ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו וכן משמע לקמן (דף י:): דבעי רבא ככר בשמי קורה וכו' או דלמא זימנין דנפל ואתי למיכליה והטעם שהחמירו כאן טפי מבשאר איסורי הנאה שלא הצריכו לבערם משום דחמץ מותר כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא בדילי מיניה כדאמר לקמן (דף יא.) ולא דמי לבשר בחלב וערלה וכלאי הכרם שאיסורם נוהג איסור עולם ונזיר נמי איסוריה שרי לאחריני אי נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה לעבור בבל יראה ובל ימצא החמירו חכמים לבדוק ולבערו אפילו היכא דביטלו משום דילמא אתי למיכליה

2. תוס' ר' פרץ פסחים ב. ד"ה בודקין "לכן נראה לר"י" עד "ורבנו חננאל פירש"

<p>כגון חלב דם דמותר להשהותם בביתו אע"ג דאסורין באכילה ולא גזרינן דילמא אתי למיכל מיניה, וי"ל דשאני גבי חמץ משום דהורגלו כל השנה כולה לאוכלו לא בדילי אינשי מיניה ומשום הכי גזרו, אבל גבי חלב דם דלא הורגלו כלל ובדילי אינשי מיניה לא גזרו, וא"ת מאי שנא מיין נסך דהורגלו כל השנה לשתות יין ולא גזרו דילמא אתי לשתות מיניה, וי"ל דמ"מ שם דנסך מיבדל בדילי אינשי מיניה ומשום הכי לא גזרו, וממ"ק דמ"מ מאי שנא מיין הנזיר דאסור לו עתה ועד השתא לא נפרש מיין, ואפי' הכי מותר להשהותו בביתו ולא גזרינן, וי"ל דכיון דאינו מותר לשתות שום יין שבעולם בדילי אינשי מיניה ולא שייך למיגזר, אבל גבי חמץ דמ"מ הוא מותר במינו דדמי לחמץ ואתי למיטעי ולפיכך שייך למיגזר טפי. ועי"ל דהאי גבי חמץ דשייך לכל אדם עשו תקנה וגזרו אבל ביין דנזיר דאינו אסור אלא לו לבדו, משום אדם אחד לא עשו תקנה.</p>	<p>לעשות שניהם, לכ"נ לר"י דמשום הכי צריך בדיקה משום גזירה דילמא אתי למיכל מיניה, וכן מוכח לקמן דבעי ככר בשמי קורה צריך סולם להורידה או לא מי אמרי' כולי האי לא אטרחהו רבנן או דילמא זמנין דנפלה ואתי למיכל, אלמא אי לא [דלא] (ד)אטרחהו רבנן הוה גזרי' דילמא אתי למיכל מיניה, והאי ראייה לא נהירא לרבי יחיאל מפריש, דשאני ככר בשמי קורה דלהכי צריך בדיקה לשם אי לאו משום דלא אטרחהו כולי האי משום שהוא ידוע שהככר מונח לשם, אבל בבדיקה דהכא אינו ידוע בודאי דאיכא חמץ בבית ולהכי לא דמי זה לזה.</p> <p>וא"ת מאי שנא משאר איסורין שבתורה</p>
--	---

3. מהרש"א על תוס' פסחים ב. ד"ה אור מתחילת דבריו עד "בא" ד דאי מותר"

נראה דל"ק להו מעיקרא אלא מאיסורי הנאה דומיא דחמץ וא"כ קשה מאי קושי' מנזיר דלא ה"ל מאיסורי הנאה וי"ל דלאו דוקא מנזיר קאמ' אלא [מנדר] דהוי מאיסורי הנאה דאינו אסור עולם ולא בדיל מיניה אי לאו דשרי לאחריני וק"ל

4. תמורה לג: "ואלו הן הנשרפים" עד "את שזרכו"

ואלו הן הנשרפים: חמץ בפסח - ישרף, ותרומה טמאה, והערלה, וכלאי הכרם

5. רשי תמורה לד. ד"ה כל הנשרפים

כגון חמץ ותרומה וערלה וכלאי הכרם אפרן מותר לכיבוס בגדים

וגליון הש"ס שם

קשה לי למאי צריך טעמא לזה כיון דמצותו בשרפה פשיטא דלא יקבר לבטל מצותו

6. בעל המאור סוכה יז. (בדפי הרי"ף) "ושמענין מינה דאתרוג" עד "ומכאן אתה למד"

ושמענין מינה דאתרוג של ערלה שפסול משום שאין בה לא היתר אכילה ולא היתר ממון לא שנו אלא ביו"ט ראשון אבל ביו"ט ב' כיון דלא בעינן לכם מה לנו אם אין בו לא היתר אכילה ולא היתר ממון

לא מיחוורא הא מילתא, דהא תרומה טמאה וערלה מן הנשרפים הן כדאיתא במסכת תמורה [דף והשגת הראב"ד שם לג ב] הילכך מכתת שיעורייהו

7. פסחים עו. "אמר רב בשר" עד עו: "עביד לוי"

אמר רב בשר שחוטה שמן שצלאו עם בשר נבילה כחוש - אסור. מאי טעמא - מפטמי מהדדי. ולוי אמר: אפילו בשר שחוטה כחוש שצלאו עם בשר נבילה שמן - מותר. מאי טעמא - ריחא בעלמא הוא, וריחא לאו מילתא היא

"תני ר' כהנא" עד "מר בר ר' אשי"

תני רב כהנא בריה דרב חיננא סבא: פת שאפאה עם צלי בתנור - אסור לאכלה בכותחא. ההיא ביניתא דאיטווא בהדי בישרא - אסרה רבא מפרזיקיא למיכליה בכותחא

8. ר"ן חולין לב: (בדפי הריף) "ועוד דאפשר דמתניתא" עד "דא"כ אפילו"

ועוד דאפשר דמתניתא דרב כהנא ועובדא דביניתא אפילו לוי מודה בהו משום דכיון שריח הבשר נרגש בהן הטועם אותן יהא סבור שממשו של בשר נבלע בהם וכי אכיל להו בכותחא מתחזי כבשר בחלב ומשום הכי אסור מה שאין כן בבשר שחוטה שצלו עם בשר נבלה שאין ריחה וטעמה של נבלה נרגש בשחוטה כלל ועוד שאפשר שחומרא הוא שהחמירו בבשר בחלב יותר משאר איסורין דמשום דלא בדילי אינשי מיניה מפני שכל אחד היתר בפני עצמו החמירו בו יותר משאר איסורין כמו שהחמירו בו [דף קג ב] שלא להעלותו עם בשר על השלחן משא"כ בשאר איסורים שאם אוכל עם העובד כוכבים על השלחן מעלה עליו יין נסך ושאר איסורים הלכך בפת שאפאה עם הצלי נמי גזרו בו הואיל ויש בו ריח [בשר] שלא לאוכלו בכותח ולא משום דריחא מילתא היא

9. ר"ן פסחים א. (בדפי הריף) ד"ה ומה שהצריכו חכמים "ואם אתה אומר שחששו" עד ד"ה לאור הנר

ואם אתה אומר שחששו שלא יבא לאכלו וכדברי הראשונים ז"ל היינו טעמא דחשו ביה טפי מבשאר איסורין משום דחמץ לא בדילי אינשי מיניה כולי שתא וחמיר איסוריה טפי דאית ביה כרת ואפשר עוד שמפני טעם זה החמירה התורה בו לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא